

Pre pošti prejemati:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „
V upravnishvu prejemati:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „
Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Štev. 252.

V Ljubljani, v soboto 3. novembra 1900.

Letnik XXVIII.

Naročnine in inše sprejema upravništvo
Katol. Tiskarni, Kop
jeve ulice št. 2.
Rokopisi se ne vrač
nefrankovana pisma
vsprejemajo.
Uredništvo je v Se
niških ulicah št. 2, 1.
Izhaja vsak dan, izve
nedelje in praznike,
pol 6. uri popoldne.

Volilno gibanje.

Za Šukljejem — Plantan!

Z Dolenjskega, 1. nov.

Z velikim začudenjem so volilci dolenjskih mest izvedeli, da naj dne 3. januarja 1901 volijo v državni zbor ljubljanskega notarja Plantana! Ljudje so kar strmeli, ko so izvedeli, da to zahteva od njih vodstvo narodno-napredne stranke. Bolj presenetiti ta novica v istini prebivalstva dolenjskih mest ni mogla. Za Šukljejem — Plantana! Zares, markantnejše se propad te stranke ne da označiti. Bili smo dosledno politični nasprotniki Šukljeju in Šuklje nam A to smo vedno priznavali in priznavamo še danes, da je bil Šuklje eden najboljših poslancev. Poznal je težnje in potrebe svojega volilnega okraja in potezal se je zanje pri vsaki priliki z njemu lastno spretnostjo in energijo. V tem oziru tudi ni poznal razločka mej somišljeniki in nasprotniki. Svojo nalogo je izvrševal kot poslanec vsega prebivalstva dolenjskih mest, brez izjeme. Skratka: Šuklje je bil mož, pri katerem obžalujemo in smo vedno obžalovali le eno: da je naš političen nasprotnik.

Sedaj pa naj stopi na to mesto Plantan! Kdo in kaj je ta mož? Notar je v Ljubljani — preje je bil v Radovljici — in še preje v Zatičini. Prijetnih spominov ni zapustil nikjer, koder je bival, kajti ljubljani ni bil nikjer. Njegove osebne lastnosti niso tiste vrste, da bi si pridobil osebnih simpatij. Toda priznavamo, da je to v politiki manjšega pomena. Kaj pa velja ta mož v politiki? Nič, prav nič. Živa duša o njem nič ne ve. Čuje se toliko, da je ob prihodu v Ljubljano nekaj časa koketoval z raznimi strankami, končno pa je stopil v kolo »klike« in torej hitro postal občinski svetovalec ljubljanski.

V politiki torej ta mož — osebno se ga nečemo prav nič dotikati — popolno nič ne pomeni. In kaj pomeni za »svojo« volilni okraj, za Dolenjska mesta in trge? S kakšnimi vezmi je ta mož zvezan z interesi

Dolenjske? Z nobenimi. Šuklje je bil naš rojak in je pred svojo volitvijo že vedno zahajal mej nas. Tako trdno ga veže vse čutenje z Dolenjsko. In Plantan? Menda je nekoč, pred mnogo leti, služboval v Novem mestu. A potem ga nismo nikdar več videli. Zmenil se je za dolenjska mesta toliko, da je nekaj časa imel tam svoj kruh — potem pa nič več! Naša mesta so mu bila španske vasi. Saj ga pa tudi nihče tukaj ne pozna. In temu možu naj sedaj izročimo državno-zborski mandat? Ali ima narodno-napredna stranka dolenjske volilce za same — idijote? Naravnost razžalji va je zahteva Narodovcev, naj volimo popolnoma neznanega človeka, ki se ni nikdar brigal za nas in ki ni nikjer v javnosti pokazal, da ima kaj zmožnosti in srca za ljudske koristi.

Gospod Plantan naj naprej — notari v beli Ljubljani. V nas pa smo že od mnogih strani slišali: Doslej smo vedno volili z »napredno« stranko — Plantana pa ne bomo volili! Voliti hočemo brez ozira na stranko moža, do kojega imamo osebno zupanje, kojega poznamo in ki živi mej nami — ki je torej že radi tega z našimi lastnimi interesi z nami zvezan. Dolenjska mesta imajo preveč in prevažnih teženj, da bi smela lahkomišljeno oddajati Šukljejev mandat. Naj omenimo le belokranjsko železnico! Vemo, da nam jo bode vsak kandidat obljubil — a to ni počenega groša vredno, ker obljubiti je lahko. Težje je pa, zelo težko, obljubo spolniti. Gledati moramo torej, da izvolimo takega poslanca, ki bode po svojem dostojanstvu in osebnih lastnostih imel kaj upljiva! Le vpliven mož tu kaj zamore. Da Plantan nima nikjer prav nič vpliva — to vemo. Zato bodejo dolenjska mesta zbrala si drugega moža — vplivnega, ki bode zajedno naše gore list!

Liberalni kandidat Globočnik.

Z Dolenjskega se nam piše: Narodno-napredna stranka kandidira v dolenjskih kmetijskih občinah veleposestnika J. Globočnika iz Dobrave pri Kostanjevici. Čudno

se nam zdi, da je liberalna stranka izbrala tega moža za kandidata, še bolj čudno se nam pa zdi, da je g. Globočnik pripravljen vzprejeti kandidaturu. Saj je jasno kot beli dan, da poslaniških dolžnostij ne bo mogel opravljati, ker mu tega njegovo veliko posstvo ne pripušča. Vse svoje gospodarstvo vodi on sam, torej mu je nemogoče za dalj časa zapustiti svoj dom. Ako bi torej kmetje bili toliko neprevidni, da bi volili veleposestnika Globočnika, potem bodo imeli takega zastopnika, kakoršnega je imela do sedaj Ljubljana. Slovenci potrebujemo poslance, ki vestno izvršujejo svoj posel, ki ne sedé doma, ampak se potegujejo za pravico svojih volilcev in ki se tudi v javnosti prikažejo.

Če so ljubljanski liberalci sami vrgli liberalnega poslanca Kušarja, ker je vedno molčal, kako naj dolenjski kmetje volijo poslanca, ki bo vedno sedel? Upamo, da se to ne bo zgodilo. Dosedanji poslanec g. Viljem Pfeifer ima že toliko zaslug za dolenjsko stran, da bi bila grda nehvaležnost, ko bi kmetje Pfeiferja več ne volili. Liberalci sploh ne gledajo na zasluge kakega človeka, ampak oni hočejo imeti kreature, ki bi tako plesale, kakor jim bo dr. Tavčar godel. In v tem oziru bi imeli v Globočniku dobrega zastopnika, on bi samo kimal, ker o politiki nima ne duha ne sluha. Sveta dolžnost je vsacega somišljenika kat. narodne stranke, da agitira za Pfeiferja, da mu priborimo čestno večino. Če agitirajo liberalci za moža, o čegar zmožnostih in zaslugah še liberalci sami ničesar ne vedo, zakaj bi mi ne za moža, ki si je stekel veliko zaslug za celo Dolenjsko?

Volilno gibanje na Koroškem.

Iz Celovca, dne 2. novembra. Nek tukajšnji list je te dni poročal, da se vršijo prvotne volitve volilnih mož v drugi polovici meseca novembra.

V raznih občinah so volilni imeniki še na razgled. Svoje somišljenike s tem nujno poziv-

ljamo, da pravočasno in zane ljivo pregledajo razpoložne imenike in naj skrbé zato, so imeniki pravilno sestavljajo. To naj se nikar ne zamudi, ker za končni izid volitev prevelike važnosti.

V okraju Beljak - Rožek bodo prvotne volitve priče že 5. novembra, in sicer volijo slovenske čine: Dne 5. Smerče, Št. Jakob; 6. Rož. Žabnice; 7. Lipaljavas, Pontabelj, Vrba; Strajavas, Naborjet, Beljak (okolica); Ukve; 10. Bekštanj, Gozdanje; 12. Št. M. tin, Trbiž; 13. Podkloster; 15. Marija Zili; 16. Logavas, Vernberg. Četrta in p. kurija volita en in isti dan.

Za mestno skupino Velikovec Vid-Volšberk so postavljali obrtniki kandidata dne 28. oktobra na shodu v Sinvasi. Prave edinosti niso dosegli. Konec so se izrekli po večini za klobučarja Gratzhoferja v Velikovecu. Gratzhofer je st. sten nasprotnik Slovencev, dasi le od Slovencev živi. Da bi bil v obrtnih zadevah poseben izveden, nam ni znano. Za kandidata ga je kvalificiralo le to, da je na gl. kot nemškonačionalen kričar in zvest opro znanega velikovškega župana Pinteriča.

Volilno gibanje na Štajerskem.

V mariborskem okraju so se v. činoma po vseh občinah dne 1. novemb. razpoložili na upogled volilni imeniki za pet in četrto skupino. Za reklamacije je č. osem dni. Slovenski zavedni možje, dobi si ogledajte zapiske. Prepisovanje je dovoljeno.

Dvorni svetnik dr. Miroslav Ploj se bo predstavil svojim volilcem dr. 10. novembra v Ljutomeru in dne 11. nov. v Št. Juriju ob Ščavnici.

Dan na dan. »Domovina« se je nav. dila na frazo, da Drag. Hribar mirno sedi na »dan na dan« sprejema bodrilna pisma, n. milostno prevzame kandidaturu pete kurije na Spodnjem Štajerskem. Toda ne vprašajte kake vrednosti so ta pisma Hribarjevih z.

LISTEK.

Resni nauki postojinskega shoda.

Dejstvo, katero se nikakor ne da tajiti, je, da so črevljevi različne vrste, šivani so in z žrebli zbiti, da celo na kveder so šivani, veliki so in mali, čizme, štiflete in škornji. Škornji so pa ali delani od črevljara, ali pa od drugih ljudi, posebno radi jih delajo razni govorniki. Ko smo tako nekoliko premotri na ravoslovje črevlja, osobito škornja, spregovoriti hočemo par besed o najnovejših škornjih, o katerih se je govorilo v slovenski javnosti.

Dr. Tavčar, voditelj narodno-napredne stranke ima škornje, in sicer na kveder šivane škornje. Vsak narod rad zbira podatke iz življenja svojih znamenitih mož in zato bo dr. Tavčarju slovenski narod vedno hvaležen, da mu je na shodu liberalcev v Postojini odkritosrčno razodel, da nosi škornje, šivane na kveder. Kajti znamenit mož je dr. Tavčar že zaradi tega, ker vedno poje eno politično pesem, dasi ima ta razne naslove, kakor n. pr. o klerikalnem zmaju, klerikalni jarem, klerikalni žep itd. Znamenit je zaradi tega, ker gode vedno le na eni politični struni, seveda s tem nikakor še nismo rekli, da bi bil morda političen Paganini.

Toda oglejmo si dr. Tavčarja postojinske

škornje natančneje. Šivani so, kakor smo že povedali, na kveder, razlikujejo se pa od drugih škorenj temeljito v tem, da imajo prav poseben namen. Navadno namreč služijo škornji v to, da varujejo noge, dr. Tavčar pa je v Postojini med frenetičnim ploskanjem liberalcev povedal, da misli, kadar pride kot poslanec na Dunaj, kazati svoje na kveder šivane škornje ministrskemu predsedniku. Ali to se bode zgodilo šele takrat, ko pošljejo ljubljanski volilci dr. Tavčarja na Dunaj kazat, kako smo v Ljubljani še starokopitni, ker imamo še vedno škornje na kveder. Za sedaj pa se zabava dr. Tavčar s tem, da kaže svoje škornje nam klerikalcem.

Nikakor se ne da dognati s popolno sigurnostjo, kaj je napotilo liberalnega prvaka, da je v Postojini preteklo nedeljo tako vztrajno kazal svoje škornje na kveder nam klerikalcem. Domneva se, da ga je spodboda k temu velika slava, katero je dosegel znani škorenj gospoda Lenarčiča.

Kot nekako geslo izrekel je dr. Tavčar pri kazanju škorenj stavek: »Klerikalcem se mora sploh odrekati sposobnost za politično delovanje«. Prav nič nimamo proti temu, če nam odreka dr. Tavčar sposobnost za politično delovanje, kajti tako odrekanje je zelo po ceni, dela g. doktorju veliko veselje, nam pa prav nič ne škodi. Naj se torej dr. Tavčar po svoje zabava.

Toda dr. Tavčar je to svoje geslo skušal v Postojini utemeljiti in to ni bilo prav. Ni bilo prav, pravimo, in hočemo to precej dokazati. Dr. Tavčar je zato odrekal klerikalcem vsako sposobnost za politično delovanje, ker »klerikalni jarem« baje »jemlje vso odločnost, vsako močatost, vsako značajnost«. Kedor je torej sposoben za politično delovanje, mora biti odločen, močat, značajan. Koj na to pa je gospod doktor spustil čez ograjo svojih zob tele jako nepremišljene stavke: »Ponehati mora tisto večno hinavstvo, ki je do sedaj tlačilo naše državne poslance. V deželi so bili voljeni na program narodne stranke, na Dunaju pa so morali prisegati na krščansko - socialni program. Temu hinavstvu se mora konec storiti, ker krščansko socialnega programa in oziroma sleparstva ne maramo niti v deželi, niti na Dunaju«.

Kajpada veljajo te besede samo liberalnim poslancem slovenskim. In te može dolži njih lastni voditelj činov, katere očita sicer le klerikalcem. Vzdignil se je in šel, da bi preklinjal klerikalce, ali storil je nekaj čisto drugega. Očitane hinavščine na volilskem shodu liberalnim bivšim poslancem, ki zopet kandidujejo, in sicer to očitanje iz ust voditelja liberalne stranke, to je naravnost klasično. Seveda so liberalni poslušalci temu počenjanju »navdušeno« pritrdjevali.

Zadovoljni smo, ker bolj zdelati bi ni bil mogel nihče liberalcev ravno pred volitvami, kot jih je njih lastni voditelj škornji na kveder. Slikal jih je, kot slikal navadno najbolj črne klerikalce.

Z govorom dr. Tavčarja končal se je jako primerno liberalni shod, ker res je bilo težko, povedati še kaj bolj umestnega. Viri nam ne pripovedujejo, kako so se pogledavali bivši liberalni poslanci, kolikor jih je bilo navzočih. To pa je razvidno iz govora dr. Tavčarja, da se ta zelo »čuti«, ker pravil je, da so klerikalci kar v nezavest padli, ko so čuli, da bo kandidiral on sam. Čudimo se le, da ni rekel, da je padel v nezavest tudi ministrski predsednik, začuvši vest, da pride dr. Tavčar na Dunaj, kazat mu svoje škornje, šivane na kveder. Ministrski predsednik govoril je na shodu industrijcev zadnjega oktobra o »sorgenvolle Tage, welche uns die politischen Wirren bereiten« in listi so različno razlagali te besede. Kaj, ko bi iskali pravega vzroka tem skrbem ministrskega predsednika v postojinskem govoru, ki ga je govoril dne 28. oktobra letos dr. Tavčar? Pomislite, s škornji na kveder bode šel na Dunaj in kazal jih bo ministrskemu predsedniku, to ni šala! Da, sorgenvolle Tage še čakajo gospoda dr. pl. Kürberja.

ikov. Kajti »dan na dan« se dokaže, da hajjo na resnicoljubnosti. Mozirski »mno-rojnik« shod je zlezel skoraj na nič sku-paj. »Slov. Gospodar« je dokazal, da tudi olilci podpisujejo izjave za Hribarja in lin »Narod« je pa povedal, da se pod-celo ponarejajo. Takšna je »ljudska
ja«!

Mažarska sebičnost.

Nekaj časa že se razpravlja po raznih opisih prav živo o novih bosenskih že-licah, radi katerih so se pred nedavnim ivetovali na Dunaju merodavni krogi. Ilikor je bilo mogoče razsoditi iz dotičnih prav, se je odobrila složna železna proga Sarajeva do Novega Pazara, ker jo atrajo kot važno vojaško progo. Mažari so se je poveselili tudi radi tega, ker bi ta železnica, ko bi se potegnila do tur-proge pri Mitrovici, najvažnejša za nji-zo trgovino, ker bi vezala na ta način un neposredno z Budimpešto prek Sa-ava.

S to progo si obetajo Mažari zase zlate dove, ali izpeljana mora biti tako, da le koristila le njihovemu glavnemu mestu. da položaj Bosne je tak, da je neobhodno rebno, da se zveže z morjem z drugo eznico, nego je ona na jugu te zemlje iz rajeva v Metković. In ta železnica bi bila gojno-Aržinbreg-Knin-Splet.

Trdi se, da so na omenjenem posveto-ju sklenili, da se bode ta železnica zi-la toda tako, da se ona prva in le-ta od-te ob enem, sicer pa da more Avstrija aj del od Knina do Aržina dogotoviti ka-r hoče. To železnico bi bil moral Kallay zdavnej zidati, a bil bi jo morda tudi že gotovil, da se mu niso upirali Mažari z o odločnostjo. To delajo tudi še dandanes.

Ko se je zvedelo, da se namerava ven-r le zvezati Sarajevo s Splitom, so se rli tej nakani vsi mažarski časopisi, češ ka nam bo propala, ker Split potegne asoma vso trgovino nase iz cele Bosne. dani sami zahtevajo, da se temu podjetju re tudi njihova trgovska komora in da ruje interese reške luke z vso odločnostjo. vender ni to nič drugega nego grda se-čnost mažarskega naroda, ki noče na no-n način, da se pri tem pomore hrvatskemu rodu. To je očit bej proti gmotnemu na-edku hrvatskega naroda.

Do zdaj so imeli namreč Mažari nape-ano glavno železnico iz Bosne ravno v Bu-mpešto. Da se bosenska trgovina ne po-ali deloma tudi na Hrvatsko, niso dovolili, a se sezida železnica od Jajca do Banja-ke, od koder bi šla trgovina že po dogo-vljenej progi na Sisek in Zagreb ter se-da tudi na Reko. Ravno tako so bili tr-ovratni nasprotniki, da se zveže Dalmacija Hrvatsko dalje od Knina na Novi ali Ogu-a. Pri vsem tem niso odločevali samo motni nego tudi narodnostni interesi. Toda isi se menjajo, položaj Bosne zahteva novo zezo z morjem in sicer pri Spletu, kar se ora kmalu uresničiti.

Zdaj so Mažari v stiski. Če je res, da i Reka po železnici Bugojin - Splet mnogo gubila od svoje trgovine, da se temu de-ma pomoči, da se zgotovi železnica od ajca do Banjaluke, ali od Aržina ali od knina do Novega, ali pa celo do Ogulina. ako bi se dalo po teh progah lahko velik el bosenske trgovine odvrniti od Spleta a Reko. Toda te proge, bodisi katera koli, i šle skoz Hrvatsko, in to je proti mažar-kej politiki, ki hoče Hrvatsko gmotno ugo-lobiti.

Slednjič se bode pa morala zidati jedna menjenih prog ter Dalmacijo zediniti s Hr-vatsko, kar bode velikega pomena tudi za lolenjsko železnico, pa bode potrebno, da e glede tega važnega vprašanja zglasijo lovenski delegati v slogi s svojimi hrvat-skimi tovariši v avstrijske delegaciji, kajti od hrvatskih delegatov v ogerske delega-ciji znamo, da ne bode nobeden o tem važ-nem vprašanju spregovoril niti besedice. Šploh je jako žalosten pojav, da se hrvatski merodavni krogi za tako važna vprašanja ako malo zanimajo, češ, da se o vsem tem odločuje le v Budimpešti.

To je sicer res, ali večkrat ima glas naroda tudi velik upliv. V hrvatskem saboru se o železnicah ne spregovori nobena be-seda, kakor le takrat, ko se opozicija toži

na pomažarivanje, češ, da take stvari spa-dajo na zajedniški sabor. Tam pa hrvatski poslanci tudi molče. In tako se niti ne vé za javno mnenje Hrvatske. Saj se tudi v Avstriji odločuje o železnicah v državnem zboru, ali zato deželni zbori ne molče, če se tiče železnica dotične dežele. Ravno tako bi se moralo o takih vprašanjih razpravljati tudi v javnih skupščinah in sklepati reso-lucije, da zvedo na merodavnih mestih po-trebe naroda.

Če je ves narod složen v svojih za-htevah, potem se mu mora sčasoma tudi ugoditi, a hrvatski narod gotovo želi, da se zedini Dalmacija s Hrvatsko po železnici. Dalmatinski Hrvati so storili v tem pogledu svojo dolžnost, izjavivši se v tej zadevi že večkrat očitno v državnem in deželnem zboru ter v svojih skupščinah, in zdaj je potrebno, da to store tudi Hrvati v banovini, a ni dvoma, da se mora slednjič premagati grda sebičnost mažarska.

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. novembra.

Ministerski predsednik Koerber o vladnem načrtu. Povodom otvoritve kongresa avstrijskih industrijalcev minuli torek je na pozdravni govor predsednika odgovoril dr. Koerber govorom, v katerem je razvil precejšen kos vladnega programa. V resnici seveda ni povedal nič novega, ako-ravno so zvesto poslušali navzoči trgovci, ko je Koerber odgovoril na vprašanje: Kaj hoče vlada, in rekel, da hoče »delavno, vedno napredujočo ustavno državo«. Tem besedam je po oficijelnem poročilu sledilo odobravanje onih mož, ki so stali navadno v prvih vrstah v boju proti takim idejam, kakršne je razvil Koerber na tem kongresu. Z izvajanj ministrovskega predsednika so dosedaj še najbolj zadovoljni nemški libe-ralci, najbolj nezadovoljni so pa Čehi. Vlada hoče delavne, napredujoče ustavne države, ne pomisli pa, ali je Avstrija res ustavna država razun na papirju. Ustavo sicer imamo, a ta je strankarski prikrojena, v prilog in-teresom jedne same narodnosti, drugodi, ker bi se morale vsaj teoretiški priznati pravice drugih narodnostij, se pa niti ne izvede. Je-zikovno vprašanje hoče rešiti vlada zako-nitim potom in ji bodo pri tej akciji ljube vse delavne stranke. Ali ni to vabilo za ob-novitev znane »delavne večine« brez sever-nih in južnih Slovanov? Radi tega mu oči-tajo češki listi, da do danes še ni rešil av-strijskega problema. Oficijelni listi pišejo o tej izjavi: In vse te besede ne bodo nič koristile, vse bo zaman. In ko bi imel Koer-ber angelska usta, bi njegove besede ne naše noberega drugega odmeva, kakor so ga sedaj. Ravno isti gospodje, ki so ploskali Koerberju, bodo volili doma v Brnu Lecherja, ki meče tintnike v predsednika, v Trutnovem Wolfa in druge druge obstrukcioniste. — In vendar vlada še noče pretrgati vsake zveze z nemškimi liberalci!

»Informacija« o kandidaturi ba-rona Dipaulija. Omenjenemu listu se zdi povsem neumestno, da je baron Dipauli po kratkem boju s svojimi političnimi na-sprotniki vrgel (?) puško v koruzo in se odp-vedal vsaki kandidaturi v okrajih, katere je dosedaj zastopal kot poslanec pete kurije. Očita se mu, da je preveč občutljiv, in stavi za vzgled angleškega državnika Gladstone-ja, ki je kot minister propadel pri splošni vo-litvi, a takoj potem nastopil kot kandidat v drugem okraju. Take občutljivosti, kakor pri nas v Avstriji, pravi »Inform.«, ne nahajamo nikjer, in bi morda smatrali za velik škand-al, ko bi kak minister propal v veleposest-niški skupini in potem kandidoval v mestni, kmečki ali celo splošni skupini. Baron Di-pauli spada v parlament. Ako on ne potre-buje parlamenta, parlament njega gotovo potrebuje, torej naj poskrbi zato, da pride vanj. Upajmo, da vsprejme vsaj veleposest-niški mandat.

Brüksenski kompromis razbit. Zna-menit dogodek se je pripetil te dni na Ti-rolskem, ki bo znatno spremenil sedanje stan-je v volivnem gibanju. Kompromis, ki ga je, kakor je prav rekel Dipauli, za hrbtom sklenil Zallinger s profesorjem Schöpferjem in drugovi, de facto ne obstoji nič več. Naj-več je temu vzrok, da knezoškof v Tridentu ni priporočal tega kompromisa in ni zavzel

še prav nikakega stališča, ker je uvidel, da se nasprotje vsled kompromisa ni poleglo marveč le še bolj poostriilo. Pripomniti pa treba, da je največ volivnih okrajev, na ka-tere se nanaša znani kompromis, v briksen-ški škofiji, kjer imajo torej volivci še prosto roko. Poleg tega sta pa tudi prošt Trenk-walder in deželni poslanec Trafojer prekli-cala svoje podpise, ker smatrata kompromis le za predlog in to le za slučaj, ako mu pritrdi sam baron Dipauli. Z ozirom nato je jasno, da kompromis ne velja več in bržkone bo kmalu sklenjen nov kompromis, ki bo zagotovil Dipauliju kandidaturo v peti skupini. Schöpferjevci pa ostanejo, kjer so bili dosedaj.

Hrvatski proračun za prihodnje leto izkazuje znaten deficit, katerega pa sedaj ne bo lahko pokriti, kakor je bilo to dosedaj. Primanjkljaje so pokrivali dosedaj z blagajniškimi preostanki, katerih pa ni več. Kaj neki poreče k temu Khuen Heder-vary, ki je največ vzrok, da so v deželi tako neugodne finančijelne razmere, mejtem ko se Mažari okorišćajo s hrvatskim de-narjem.

O razmerju mej Avstrijo in Ita-lijo piše z ozirom na znano izjavo italijan-skih oficijoznih listov glede trozveze ruski list »Rossija« mej drugim sledeče: Italija si mnogo prizadeva, da bi dosrgla ravno-težje na jadranskem morju, in pove odkrito, zakaj tako dela. Trgovina ostane trgovina, toda jedro stvari kaže jasno na politiko. Ita-lija hoče dokazati Avstriji, da ji je zvezala roke in jo hoče napraviti za molčečo pričo uresničenja njenih agresivnih načrtov na bal-kanskem poluotoku, posebno pa v Albaniji. S temi načrti se Italija ne strinja in torej ne mara obnoviti trozveze, dokler ne dobi poročstva, ki bode zagotovilo ravnotežje na Jadranskem morju in opustitev vseh inspi-racij Avstrije na Albanijo. S tem se pa Av-strija ne zadovolji in to bo bržkone dovedlo Italijo, da nadalje ne bo hotela več uživati dobrot trodržavne zveze. To se zgodi ravno o pravem času. — No, menimo, da nihče ne bo žaloval za tem zaveznikom, ko bi bilo le nekoliko bolje preskrbljeno na južno tirolski meji ter v Primorju.

Španska mornarica, v kolikor je je še, je v kratkem času Azcarragove vlade do-bila že tretjega ministra v osebi admirala Ramosa Izquierdo. Ministerski predsednik že pri sestavi kabineta ni imel sreče z od-dajo tega portfelja in je moral pustiti mesto začasno nepopolnjeno. Pozneje so za nekaj dnij dobili dva moža, a sta se kmalu odp-vedala malo častni službi. Možje namreč uvi-devajo, da za par ladij pač ni vredno pla-čevati posebnega ministra, večjih kreditov za napravo novih ladij, ki jih je tudi že za-hteval novi mož, ostali člani ne smejo in ne morejo dovoliti, saj itak primanjkuje denarja za druge potrebe.

Prememba v angleškem kabinetu. Vkljub vsem mnogoštevilnim dementijem, katerim pa menda ni nihče veroval, se je, kot smo na kratko sporočili, izvršila pre-memba v Salisburyjevem kabinetu. Minister-ski predsednik je odložil portfelj zunanjega ministra in radi lepšega prevzel čast varuha državnega pečata, zunanje zadeve pa je prevzel Landsdowne. Istotako je prišel port-felj vojnega ministra v druge roke, dose-danji državni podtajnik Brodrick je postal vojni minister. Prememba oseb v vodstvu zunanjih zadev in vojne uprave je prav za prav glavno, za kar je šlo pri preosnovi kabineta, vse drugo je postranska stvar. Salisbury je z izvedbo preosnove rešil zase ugodno tale načrt: V mesecu januarju se snide novo izvoljeni parlament in do tedaj upa vlada, bo tudi vsaj formalno docela končana vojska v Južni Afriki. Parlament se bo pričel pečati z načrtom za mirovno po-godbo in pri tej priliki bo padla tudi mar-sikatera beseda o vodstvu zunanje politike ter o »izborni« skrbi vojne uprave za an-gleške vojake na afriških tleh. Salisbury se bo izgovarjal, ako bo treba, s tem, da ni več vodja zunanje politike, vojnega ministra, ki je zakrivil nebroj nepravilnosti, pa parla-ment sploh ne bo mogel prijemati, ker ga več ni na ministerskem stolu. Tako se bo vlada rešila neljube zadrege na prav jedno-staven način.

Odgovor ameriške vlade na nem-ško angleško pogodbo. Zadnji dan minu-

lega meseca je bil v Washingtonu oficijelno objavljen odgovor, ki ga je odposlal državni tajnik Hay na nemško-angleško pogodbo v zadevi Kine v Berlin in London. Po tem odgovoru se Amerika docela strinja s prvima dvema členoma pogodbe, ker je bila, kakor se trdi v odgovoru, ravno ameriška vlada prva, ki je zagovarjala enakopravnost trgo-vine v Kini. Kar se pa tiče poslednjega dela, ki je samo dogovor mej obema veleilama ameriška vlada jednako francoski ne izrazi svojega mnenja in si pridržuje v tem oziru prosto roko.

Tedenski koledar.

Nedelja, 4. novembra: 22. pobink.; Karol Bor., šk.; evang.: Dajte cesarju, kar je cesarjevega. Mat. 22. — Ponedeljek, 5. novembra: Emerik vojvod. — Torek, 6. novembra: Lenart sp. — Sreda, 7. no-vembra: Prosdocim šk. — Četrtek, 8. novembra: 4 venčani mučenci. — Petek, 9. novembra: Božidar m. — Sobota, 10. novembra: Andrej Avel. sp. — Solnce izide 10. novembra ob 7. uri 1 min., zaide pa ob 4. uri 29 minut. — Lunin spre-min: Ščip 6. novembra ob 11. uri 58 m. zvečer. — Musica sacra v nedeljo dne 4. novembra: V stolni cerkvi velika maša ob 10. uri: Cecilijino mašo zl. Adolf Kaim, graduale in ofertorij Ferd. Schaller, »Te Deum laudamus« Anton Foerster. — V mestni cerkvi sv. Jakoba velika maša ob 9. uri: Cecilijina maša v G dur zl. Ad. Kaim, gra-duale »Ecce Sacerdos« zl. Anton Foerster, ofertorij »Juveni David« zl. J. B. Tresch, »Tantum ergo« Jos. G. Zangl, »Te Deum« L. Belar.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 3. novembra.

O narodno - napredni internacijo-nali. V zadnjem »Učiteljskem Tovarišu« čitamo: »Že 20 let nismo imeli take lepe okr.konferencije, kakor 10. t. m. Novi nadzor-nik je popolnoma kos svoji nalogi in takega občnega zbora, kakor ga je imelo naše de-želno učiteljsko društvo 11. t. m., učiteljstvo nikoli prej ni imelo. Deželno učiteljsko dru-štvo se mnogo bolje ponaša, kakor smo pri-čakovali. Zahvala za to tiče predsedniku Peerz u, učitelju na nemški šoli, ki nastopa kot predsednik društva posebno spretno in z najfinjšim taktom tako, da si je pridobil srca nas vseh. Le pomislite, gospod pred-sednik je zunaj društva vnet Nemec ter duša nemškega društvenega življenja, v na-šem društvu je samo učitelj z geslom: »Zu-naj društva deluj vsak po svojih močeh za svoj narod; v društvu pa hočemo biti samo učitelji. Zunaj društva imej vsak glede svo-jega mišljenja in delovanja proste roke; v društvu se pa moramo vsega ogibati, kar bi nas razgnalo. (Tu sledi * z opazko uredni-štva »Tovariša«: »je popolnoma pra-vilno«.) Mi smo si izbrali nem-ški jezik za našo razprave, ker ta jezik vsi razumemo, sloven-skega in laškega pa ne vsi; a predloge lahko pošilja vsak v svojem je-ziku. — Ta ali oni politični pa-glavec bode nam zameril, ker nismo postavili društva na na-rodno podlago, a to nas ne bode mo-tilo; mi pri naših razmerah ne moremo imeti deželnega učiteljskega društva, ki bi drugim namenom bolj služilo, nego našim stanovskim.« — »Edinost« pravi k temu: »K tem izvajanjem dovoljujemo se pridodati nekoliko opazk. Da gospod dopisnik kadi svojemu gospodu nadzorniku, temu se prav nič ne čudimo, saj ima lahko posebne na-mene; da pa postavlja v deveta nebesa pred-sednika deželnega društva, mladega Nemca, učitelja na nemški šoli in skrajno nemški mislečega gospoda Peerz-a, to nam je ne-razrešljiva zagonetka in dvomimo, da je ta trditev vseč vsem drugim goriškim učite-ljem; kajti ako se vsi učitelji strinjajo s tem, dali bi sebi najslabše spričevalo! Že s tem, da so si izbrali edinega Nemca, učitelja v deželi, predsednikom, zadali so si pljusko v obraz toliko slovenski kakor itali-janski učitelji. Pač žalostno, ako si ne more učiteljstvo najti moža iz svoje srede in svo-jega rodu za predsednika v deželi, kjer de-luje mnogo slovenskih profesorjev, trije slo-venski okrajni šolski nadzorniki, kakih 200

slovenskih in blizu toliko italijanskih učiteljev! Da, žalostno, ako med vsemi temi ni enega, ki bi vsaj približno imel spretnosti toliko slavljenelega Nemca Peerz-a. Pojte po vsem svetu, med Lahe in Nemce, Francoze in Angleže in kamorkoli ter iščite dandanes aličnih razmer! — Mi pa pristavljamo: Ni kjer ni takih razmer, kakor pri nas, da bi se pod firmo »svobode« in naprednjaštva širilo najgrše renegatstvo in najgorja sebičnost.

Odlikovanje. Presvitli knezoškof je g. Karola Heidricha, misijonarja svetega Vincencija P. in kurata v deželni bolnici v Ljubljani povodom njegove sedemdesetletnice imenoval kn. šk. konzistorijalnim svetnikom. Velezaslužnemu duhovniku iskreno čestitamo!

Deželni predsednik se je s svojo gospo podal za nekaj dni na grad v Planino.

Osebnosti. Davčni višji nadzornik g. dr. Ivan Podnebšek v Postojni pride k okr. glavarstvu v Radoljico, davčni insp. g. Valentin Žun pride v Črnomelj, davčni inspektor Fr. Gerstenmeyer pa iz Črnomlja v Postojino.

No, vidite! Prej predno smo si mislili, zadovoljni so naprednjaki tudi napram javnosti s Petrom Končnikom. »Učit. Tovariš« nima nobene besede, ki bi izrekala rodoljubno skrb, da smo dobili na Kranjsko Končnika. »Narod« naj torej vse psovke o brezdomovinstvu, katere je hotel obesiti nam na vrat, obesi svojemu »narodnonaprednemu učiteljstvu.« »Učit. Tovariš« želi le, »da bi novi deželni šolski nadzornik blagovolil upoštevati in upoštevati težko stališče naprednega učiteljstva napram nasprotnikom nove šole.« No vidite: »Kaj nam mari Končnik, samo, da je liberelec!« In ti ljudje si upajo postaviti kandidata slovenskemu ljudstvu v peti skupini!

Volitve volilnih mož na Spodnjem Štajerskem za 4. in 5. skupino se prično prihodnji ponedeljek dne 5. novembra v ptujskem okraju.

»Slovenski Gospodar« o liberalnem viharju proti Končniku pravi: »Kranjski liberalci se čudijo temu imenovanju, a v deželnem zboru se vežejo s Končnikovimi somišljeniki proti lastnim bratom.«

»Narod« v službi židovstva. Popolnoma zastoj, samo iz »pravicoljubja« se je vlekel za izdajico žida Dreytussa in samo iz »ljubezni do bližnjega« t. j. židov molči o Hilsnerjevi razpravi ter ne črhne o senzacionalnih tehtnih pričevanjih. Hilsnerja pardonira, da pa blati katoliško duhovščino, zato si »Narod« izmišlja skandale, katere čisto niti kontrolirati ni mogoče. Za napade na katoliško duhovščino so »Narodova« predala vedno odprta. Kdor se ni vedel, kam je zabredel »Narod«, njegovo poročanje o Hilsnerjevi aferi priča zadostno, da je list slovenske inteligence — židovska tromba.

Imenovan je štajerski rojak gosp. dr. Karol Vrečar, štabni zdravnik v Petrovaru, višjim štabnim zdravnikom.

Potrjena pravila. Pravila »Slov. kat. političnega društva za kočevski polit. okraj« so potrjena.

Politična shoda bodeta jutri v Št. Jakobu v Slov. Goricah in 11. novembra v Kozjem.

Inavguracijo rektorja na graškem vseučilišču, določeno na ponedeljek, 5. t. m. so odložili. Novoizvoljeni rektor Weiss, prof. bogoslovja, je hotel na to akademično slavnost povabiti tudi nemško kat. društvo »Carolino« poleg drugih nemških akad. zvez in društev. Burši so se uprli in zažugali z demonstracijami. Dozdanji rektorji so se navadno udajali temu terorizmu in »Caroline« niso vabili, dasi je vsako leto vstop k akademskim slavnostim zahtevala. Letos pa se je rektor burševskemu terorizmu uprl in slavnost odložil, morda ad graecas kalendas, če se ne bo hotel udati, zakaj razvajeni burši se ne bodo, ker so se jim doslej vsi rektorji klanjali. — Zelo umestno bi bilo, da bi se začela tudi slovanska dijaška društva potozati za svoje akademiške pravice, ker le tako bi ohole Nemce, profesorje in dijak, prepričevali, da je graško vseučilišče državno, in ne nemškonarodno, na katerem imajo Nemci le pravice gostov. — Hic Rhodus!

Predavanje v Mestnem domu. Danes ob sedmih zvečer predaval bode gospod dr. Ivan Robida v dvorani Mestnega doma o alkoholizmu in njega posledicah, na kar cenjene čitatelje ponovno opozarjamo.

Umrl je v Čančah pri Celovcu dne 31. okt. tamošnji župnik, čast. gospod Jožef Pichler, jako vnet in blag duhovnik. Porodil se je dne 7. aprila 1842 v Celovcu, bil v mašnika posvečen 20. julija 1865. Služboval je samo na dveh postajah: Najprej 4 leta v Čančah za kaplana, potem za provizorja v Krentzenu, od koder se je kot župnik zopet povrnil v Čančee. Na tem mestu je deloval 16 let. Pogreb se je vršil dne 2. t. m. ob zelo mnogobrojni udeležbi. Duhovnikov je bilo navzočih 14. N. p. v m.!

Iz celovške škofije. Razpisani sta do 5. decembra župniji Karnski grad in Kolbnica. — Č. g. Alb. Frank, župnik v Zagorici, je postal mestni župnik v Št. Lenartu v labudski dolini, č. g. Jos. Svatou, proviz. v Ukvah, župnik na Strmeu. — Prestavljena sta č. g. Al. Mlinar, kaplan v Dobrlivasi, za provizorja v Čančee, in Fr. Uranšek, kaplan v Sp. Dravogradu za kaplana v Dobrlivasi.

Bleiweiss in Giordano Bruno. Kdo bi bil mej Slovenci tako predrzen, da bi si upal spojiti ti dve imeni? Friderik Malovrh je z lahko vestjo v starih »Novicah«, ki žive ob spominu na Bleiweisa, združil Bleiweisov spomin z Giordanom Brunom. Ne vemo, kaj bi storil dr. Janez Bleiweis z Malovrhom, ko bi čital v svojih »Novicah« slavošpev na krivoverca Bruno, katerega se v »Novicah, nekdanjih nositeljicah neskajljene slovenskega programa, proglašajo za »boritelja za pravico in resnico, luč in svobodo«, vse one pa, ki se ne strinjajo z Brunovim krivoverstvom, pa se opsuje z »blaznostjo fanatičnega praznoverstva in tiranstva«. »Novic« ne preveva več Bleiweisov duh, v »Novicah« veje sedaj zaduhel duh, katerega je Malovrh navajen — zato vračajte »Novice!«

Bedarije »Narodovega delavca«. »Narodu« se pozna, da narodnonapredna stranka nima nobenega delavskega programa. Njegov »delavec« ne ve drugega pisati, nego o »temi«. To velikansko socialno znanje vzbuja mej delavci mnogo smehu. »Narodov« delavec pobija »Slovenca« z naslednjimi besedami: »Krščanskega komedijanta Luegerja slavijo v sobotni notici, da je podelil tisočem in tisočem volilno pravico. Ta velikanski čin Luegerjev se pa zrcali najbolje v besedah »Arbeiter Zeitung, ki ga nazivlje »Wahlrechtsraub« — rop volilnega prava. One pa, ki so skuhalo to imenitno volilno prenosno, imenujejo roparje volilnega prava. To govori jasno in določno. Na — sedaj pa imamo. »Narodov« delavec, ki je hotel postati »neodvisen« in je zabavljaj socialni demokraciji, privleče za glavno pričo, da je Lueger res lump — »Arbeiter Zeitung« in slovenski inteligenci zatrdi: »To govori jasno in določno. Kaj mu mari temu delavcu, da se baš po Luegerju stotisoči dobili na Dunaju volilno pravico, vsaj ve, da ljubljanski občinski svet se take volilne pravice ne bo dal delavcem. Gospodje »delavci« uredniki »Narodov«, recite svojim gospodom, da v ljubljanskem občinskem zastopu skujejo boljšo volilno reformo, recite jim, naj liberalno dajo delavcem pravice, dokler pa tega ni, imamo pa še vedno rajši Luegerjevo volilno reformo, nego pa — nič. Torej poslušajte zahteve »Slovenskega katoliškega delavskega društva«, ki vam je že opetovano zagromeilo v obraz: »Ven z volilno pravico za ljubljanski občinski zastop!«

Protiliberalen delavec.

Ali je »Učiteljski Tovariš« res učiteljski list? »Učiteljski Tovariš« pri naša o otvoritvi gluho-nemnice 4 in 1/4 vrstice. Zabavljanja in Jelenčeve samohvale pa ima nad 6 strani. Umevno je, da »Učiteljski Tovariš« tudi ne omenja velikanskih duhovniških darov za gluho-nemnico. Na ta način se v glavah naprednega učiteljstva dela »zmesa«.

Pomanjkanje učiteljev. Za učiteljsko mesto v Čemšeniku se ni oglasil noben kompetent. Otroci bodo dobili sedaj samo dvakrat na teden pouk iz Toplice Zagorja.

Ljubljanske novice. Ponesrečil se je včeraj zvečer hlapec pri Oroslavu Dolencu Ivan Pnčuh. Vozil je 200 l. obsegajoči sod, ki se mu je zmuznil iz rok, podrl ga in zletel preko njega po stopnicah. Hlapec ima zlomljeno nogo. — Aretovala je včeraj zvečer policija hlapca Valentina Vičiča iz Kašlja, ki je zasledovan radi tatvine. Vičič bode izročen sodišču v Gorici. Dalje je bila aretovana vlačuga Nežika Kisovec iz Poljan, ki je na sumu, da je v Celovcu ukrala dva zlata prstana in jedno zapetnico v skupni vrednosti 240 do 300 K. — Havelok kupiti si je hotel mlinarski učenec Franc Zibelnik na Glincah. Ker ni imel denarja, je hotel ukrasti svojemu gospodarju Fr. Velkaverhu tri z žitom napolnjene žaklje à 80 kg. ter je nagovoril svoja brata, naj prideta z vozičkom po ukradene stvari. Brata pa je zasačil orožnik Michael Jazbec, ki je storil vse, da Zibelnik ne dobi novega haveloka. — Zlata urica se izgubila včeraj dopoldne na poti od juž. kolodvora do Tržaške ceste. Urica je imela monogram M. B. Kdor jo je našel, naj jo proti nagradi odda na policiji.

Pouk v slovenski stenografiji. »Kršč.-soc. zveza« bo udom oskrbela pouk v slovenski stenografiji. Dotični tečaj se prične že prihodnji teden; kdor ga želi obiskovati, naj se oglasi pri tajniku delavske organizacije Gostinčarju v »Katol. domu«.

Dvojna vest V tržaškem mestnem svetu je propadel predlog slovenskega obč. svetovaleca Dolenca, ki je predlagal, naj se v tržaških bolnicah zopet nastavijo usmiljene sestre. Proti temu predlogu se je silno širokoustil dr. Marcus. Veliko senzacijo je torej obudilo, ko je dr. Rybač pokazal knjižico, katero je spisal isti dr. Marcus, ki je malo prej govoril proti usmiljenim sestram. V tej knjižici, katero je leta 1900 založilo društvo zdravnikov, so razlogi slovenskih obč. svetovalec usmiljenim sestram na korist potrjeni. Dr. Marcusu se sedaj upravičeno rogajo celo laški listi.

Slov. izobraževalno in zabavno društvo »Naprej« v Gradcu lepo napreduje. Število članov raste polagoma, a nevzdržno. Člani imajo na razpolago skoraj vse slovenske in nekaj drugih časopisov v čitalnici, precejšnjo zbirko knjig v knjižnici, vrhu tega dobivajo brezplačen pouk v nemščini, računstvu in knjigovodstvu, skoraj vsak teden se prirejajo predavanja o občeizumivih stvareh, društvena varčevalnica že precej uspešno deluje. S prostovoljnimi doneski si je društvo kupilo klavir, ki je neobhodno potreben za pevske vaje in domače zabave v društvenih prostorih. Seveda nima še društvo dovolj sredstev na razpolago, da bi moglo v polni meri zadoščati najnujnejšim potrebam graških Slovencev. Zato bi bilo treba izdatnejše pomoči z doma, da se ta važna naša postojanka čim preje in bolje ukrepi. Zlasti naši denarni zavodi naj je ne zabijo o svojih računskih sklepah!

Socialna demokracija v teoriji in praksi se imenuje brošurica, ki jo je izdal bivši socialno-demokratski vodja Wagner v Knittelfeldu. Wagner očita stranki, ki se bori proti propalosti buržoazije, na podlagi še svežih dejstev istotako propalost, sleparjenje z denarjem, pri volitvah in strahoviti terorizem. Brošurica vtegne marsikateremu rdečkarju odpreti oči. Socialni demokratje besne, da je prišlo toliko kočljivih notranjih zadev ravno pred volitvami v javnost.

Utonil je v Savinji Udamec Tone iz Rečice.

Na osem let po nedolžnem obsojen. Poročali smo, da je bil v Dobrunjah 19. avgusta ubit posestnik Jakovšek. Sum je pal na njegovega sina, ki je bil pri orožnih vajah in je prišel tisti dan obiskat dom. Vse zagotavljanje nedolžnosti ni sinu nič pomagalo, okoliščine so govorile proti njemu in vojaško sodišče ga je obsodilo na osem let ječe. Sedaj pa se je posrečilo orožništvo priti na sled pravim storilcem, ki že sede na Žabjaku. Njihova imena so: Fran Benčina, ki je glavni krivec, Miklavž Bricelj in Andrej Lampič.

Razpisani učiteljski službi. Na štirirazrednici v Zagorju je razpisano do 1. dec. mesto nadučitelja. Prošnje je dolo

slati okr. šol. svetu v Litiji. — Na n. jednorazrednici v Radencah je namest. učitelja-vodjo. Prošnje vsprejema do 20. m. okr. šol. svet v Črnomlju.

Krstič — v ječi. Iz Opatije se roča: Tu je bil aretovan zloglasni dr. Krstič, proti kateremu se je uvedla kazenska postopila iskava radi prevare.

V mestni kopeli se je oddalo 21. do 27. oktobra vsega skupaj 512 pelij. in sicer za moške 329 (pršnih 2 kadnih 97), za ženske 183 (pršnih 1 kadnih 43).

Samomor. Iz Celovca, dne 2. t. Včeraj se je tukaj ustrelila 58letna vdova za računskim pregledovalcem, Roza W. pl. Wildenau. Pred mesecem ji je umrl mož in začelo se ji je mešati. Včeraj obiskala grob svojega moža na pokopališču, kjer jo je zopet prevzela otožnost tako, si je kmalu potem vzela v svojem stanju življenje.

Opozorjamo na današnji inserat mašina g. Frana Čončka. Njegovo delovanje kot gostilničar v Kopitjevih ulicah, kjer je vedno postrezal z bornim pristnim vinom in izborno kuhinjo pridobilo mu je vsestranskega zaupanja, terega mu želimo tudi na novem mestu.

Rodbinsko čudo. V Novemjorku je nedavno ubil zasebnik Herman ter je vzrok svojega samomora navel v oporilede: Oženil sem se z vdovo, ki je imela odraslo hčer. V to deklico se je zaljubil in jo je poročil. Oče mi je torej postal pastorka pa mačeha. Žena mi je rosin, ki je postal mojemu očetu svak, mpa ujec, ker je bil brat moje mačeha. Rtega mi je bila moja lastna soproga ob jnem stara mati, ker je mati moje mat. Ob enem sem bil mož svoje žene in unuk, pa ker je mož stare matere človek, sem bil jaz sam sebi ded! Da ne zrim radi tega groznega čudesa, se odrekam življenju.

Čuden slučaj se je zgodil nedavno porotniški dvorani v Santo Antonio de Je v braziljski provinci Bahia. Zagovornik Moraes je končal svoj govor z besedami: »Tako gotov sem, da je obtoženi nedolž da naj, ako je kriv, na mestu umrjem in le prosim Vsegamogočnega, da me usli. Komaj je zagovornik te besede zgovoril, je mrtev na tla. Zadel ga je kap.

Skozi tunel na severni tečaj. Istej so vsi preiskovalci severnega teč razven Andreeja hoteli tja z ladjami sanmi, sedaj pa je nekdanji kapitan francoske mornarice Louis Laumette naredil črt, po katerem bi se na severni tečaj pri skozi ogromen predor, ki bi se naj gra po onem delu, kjer se led nikdar ne topi. Kapitan Laumette meni, da bode goto prišel čas, ko se bode skozi električno svetljeni predor hodilo na severni tečaj. Ustanovil se je že odbor strokovnjakov, bode proučil kapitanov načrt, ki določa predoru širino 11 stopinj in višino 8 stop. V predoru bi bile tudi postaje za telefon.

Gospodarstveni napredek Rusij. L. 1898 je imela Rusija rednih dohodkov 1.584.774.000 rubljev. »Ruske Vjedomosti« sedaj pišejo, da je najvišja kontrolna obli zvršila račune proračuna za l. 1899 in se je pokazalo znatno več dohodkov, ne je preliminaril finančni minister Witte. L. 1899 je namreč Rusija imela 1.716.274.000 rubljev ali 6 milijard 521 milijonov 2 tisoč kron dohodkov! S sibirsko železnico in drugimi industrijskimi podjetji se bo ti dohodki še znatno pomnožili. Nemci imajo dohodkov 5 milijard in 15 milijonov mark, Francoska 3 milijarde in 600 milijonov frankov, Angleška 110 milijonov funtov sterlingov ali 2 milijarde in 640 milijonov kron. Avstro-ogerska ima dohodka 2 milijarde, 534 milijonov in 280 tisoč.

Najbogatejši mož na svetu. Nedavno je šel v zasebno življenje najbogatejši mož na svetu Andrew Carnegies, šestnik velikanskih tovarn v Pittsburgu. Carnegiesovi stariši so bili siromašni ljudje, so v Evropi tako bedno živeli, da je Carnegiesov oče sklenil preseliti se v Ameriko. Andrew je pričel delati za 1 dolar centov na dan v tovarni, v kateri je de

gov oče. Delati je moral od ranega jutra pozne noči. Potem je Andrew postal jač na nekem parniku, od kurjača je "anzirale" za raznašatelja brzojavk, počasi je navedil brzojaviti in končno je postal možni brzojavni uradnik. Tu je delavnega, ždega moža spoznal vodja pennsylvanskih eznic. Tu je bil Andrew 13 let ter po- višji inspektor. Kot tak se je udeleževal raznih podjetij in končno je s srečnimi kulacijami prišel do premoženja dvesto ijonov dolarjev. Namen Carnegiesov je aj pred svojo smrtjo razdeliti to ogromno moženje dobrodušnim napravam. Njegovo lo je: »Nečastno umrje, kdor bogat rje«.

Sejmi po Slovenskem od 5. do 1. novembra. Na Kranjskem: 5. v vem Mestu, Višnji gori, Preski pri Med- lah in Št. Jerneju; 6. v Vel. Laščah, ngšu in na Vrhniki; 7. v Kropi; 8. v bljani; 10. v Št. Vidu pri Zatičini. — v slovenskem Štajerskem: 5. v ičini pod Pilštanjem; 6. v Brežicah, na čici, pri Sv. Lenartu v slovenskih gor., Novi cerkvi, v Sevnici in pri Sv. Vidu zu Ptuja, 7. v Ptuj; 10. na Ponikvi in Slov. Gradcu. — Na Koroškem: 8. v lborgeti; 10. v Starem Dvoru, Zgornjem avogradu in Paterjonu. — Na Primor- em: 5. v Ospu, Kanalu in Kobaridu; 6. Št. Lenartu pod Altano; 9. v Kokvi in baru; 10. v Cevdatu in Komenu.

Društva.

(Občni zbor družbe duhov- kov lavnatinske škofije) bode torej dne 6. novembra ob 11. uri do- ludne v knezoškofjski konz. pisarni v arboru.

(Vabilo k veselici,) katero priredi alno društvo v Žireh v proslavo 20letnega lovanja dne 4. novembra t. l. v prostorih spoda Ivana Kavčiča v Žireh s sledečim poredom: 1. Slavnostni govor, govori Fr. vwald, katehet iz Idrije. 2. »U Boja«, pe- m. 3. »Berite novice«, veseloigra. 4. »Do- ovina«, pesem. 5. Tombola. 6. Prosta za- va. — Pri veselici sodeluje pevsko društvo »ora«. — Začetek ob 8. uri zvečer. — atopnina: sedež 50 h, stojišče 30 h. — K ilni udeležbi vabi odbor.

(Mestna hranilnica ljubljana- a.) Meseca oktobra t. l. uložilo je v me- no hranilnico ljubljansko 926 strank kron 33.153-18, 745 strank pa dvignilo kron 50.276-60.

(Mestna hranilnica v Kranji.) V esecu oktobru 1900 vložilo je 383 strank 2.741 kron 44 vin., dvignilo pa 209 strank 3.518 kron 47 vin.; 13 strankam izplačalo je hipotečnih posojil 30.500 kron. — anje vlog 2.240.022 kron 73 vin., stanje ipotečnih posojil 1.589.365 kron 19 vin., enarni promet 251.939 kron 76 vin.

(Mestna hranilnica v Radov- ioi) V mesecu oktobru 1900 je 168 rank vložilo 64.886 K 21 h, 107 strank vignilo 36.839 K 40 h, 32 strankam se je plačalo posojil 46.760 K — h; denarni omet 320.224 K 34 h.

Darovi.

Za Jeranovo dijaško mizo: G. r. Kepec, administrator v Češnjicah 6 K. — Gdč. Jarčeva iz Ljubljane 5 K. — V. žrivar iz Kališ 3 K dijakom za »prešce«.

Za pogorelce na Boh. Beli in ovjem: Gdč. Jarčeva na vsaki kraj po K.

Bog plačaj!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 3. novembra. Cesar se je inoči ob pol 9. uri s spremstvom od- eljal v Gödöllö.

Dunaj, 3. nov. Ministri se podajo ttri v Budimpešto o zadevi bosenskih leznic. Obe vladi vstrajati na svojem tališču. Cesar je odpotoval v Gödöllö. Skoro gotovo se bode vršila tudi jedna eja pod predsedstvom cesarjevim.

Gorica, 3. novembra. Danes so se ešli tu laški zaupni možje, da določijo voje kandidate. Proti Verzeznassiju in enassiju bode kandidoval baron Ugo odelli.

Trst, 3. nov. Tu so prijeli štiri iz Transvala došle prostovoljce, ker jih amijo, da so anarhisti.

Celovec, 3. novembra. To noč je il v Št. Rupertu pod Celovcem hud pretep. Nek narednik 17. pešpolka je

pozval nekega vojaka 7. polka na od- govor, ima li dovoljenje, da sme ostati zunaj vojašnice. Zadnji je poklical ne- kaj civilistov na pomoč, češ, ne pustite, da Kranjec aretira Korošca. Takoj se je zbralo nekaj barab, ki so narednika hudo razmesarile. Težko ranjenega so prepeljali v bolnico.

Praga, 3. novembra. Poslanca Kra- mař in Janda imata v svojih volilnih okrajih toliko nasprotstva, da sta si mo- rala izbrati dva druga volilna okraja.

Pizek, 3. nov. Danes se po Pi- zeku ne govori o drugem, nego o pismu, katerega je dobil dr. Pewny, zastop- nik zaostalih umorjene Klima, od biv- šega načelnika orožniške postaje v Ji- činu. V pismu se dr. Pewnyu javlja, da sta dve deklici iz Polne dne 27. okt. 1898 dobili Hilsnerja v gozdu, ko je odrezaval veje dreves in jih nosil na nek prostor. Tistega dne, ko ste deklici opazili Hils- nerja, dobili so tudi na istem mestu okostje Klime, pokrito z ma- hom in s popolnoma svežimi vejami. Deklici izjavljati, da sta Hils- nerju še zaklicali: To je Polda, na kar je Hilsner z bežal. Dr. Pewny predlaga, naj se deklice povabi za priče. Ta vest je žide silno pobila.

Amsterdam, 3. nov. Nizozemska vlada namerava predsednika Krügerja vsprejeti s pristojno mu častjo, ker Transval še ni oficijelno priklapljen Angliji.

Kapstadt, 3. nov. Lord Roberts odpotuje iz Afrike okolu 20. t. m. Po- roča se, da so Buri 24. m. m. zasedli Koffyfontein.

Pariz, 3. novembra. Iz Hongkonga se javlja, da je v Anamu vihar pro- vzročil velikansko opustošenje. 1600 oseb je zgubil življenje. 4500 oseb je brez strehe.

Vojska na Kitajskem.

Pariz, 3. novembra. Agence Havas poroča iz Pekina 31. m. m.: Poslaniki se nadalje posvetujejo o mirovni pred- logih, ki jih skupno izročijo kitajskim za- stopnikom. Predlogi francoske vlade so bili definitivno odobreni.

London, 3. nov. Mej mirovnimi pogoji s Kitajci je tudi točka, da se- danji prestolonaslednik zgubi svoje pra- vice, ker je sin princea Tuana. Kitajci upajo, da se bode princ Tuan sam usmrtil in tako rešil dinastijo.

London, 3. novembra. Iz Shang- haja poročajo 30. m. m.: Raz obzidja prepovedanega mesta so Kitajci streljali na Amerikane. Napadniki so pobegnili.

Novi-York, 3. nov. Iz Tientsina poročajo 2. t. m.: V Tsangtonu je za- sedlo večje število francoskih častnikov železniški voz posebnega vlaka, ki je bil določen za prevoz ameriškega 14. polka. Polkovnik Dagett jih je ukazal s silo odstraniti. Francoski častniki so zbog tega silno ogorčeni in zahtevajo zadoščenja.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni, prevel I. B—č.

(Dalje.)

Mi pustimo pisano, kar smo napisali, da bi ne bil ves trud zaman, preskočimo vse drugo in nadaljujmo svojo povest. Saj imamo še dovolj pripovedovati, predno sre- čamo svoje znance, še več pa, predno do- idemo one, za katerih osodo se čitatelj za- nima, če se sploh kaj zanima za to povest.

Do jeseni leta 1629. so vsi, nekateri radovoljno, nekateri s silo ostali v položaji, kakor smo jih pustili. Ničesar se ni zgo- dilo, kar bi bilo vredno omeniti.

Tedaj pride jesen, v kateri ste Lucia in Agnese nameravali zopet sniti se. A velik in znamenit dogodek jima račun prekriža, in to je bil še njegov najmanjši učinek. Temu so sledili drugi važni dogodki, ki niso znatno premenili osode naših znancev. A na to so nove, splošne, hujše, izredne do- godbe doletele tudi nje, kakor se godi sploh na svetu, ki vrtincu, ki divja, hrumi

dresea s koreninami ruje, strehe odkriva, zvonike razkriva, stene podira, opeke od- naša kot perje, dviguje mej travo skrite bilke, v kotih poišče ovele in suhe liste, katere je lahen vetrič tja zanesel, a vrtinec jih ugrabi in odnese.

Da nam postane jasno, kar imamo še pove- dati o svojih znancih, moramo preje nekoliko obširneje izpregovoriti o drugih dogodbah.

Osemindvajseto poglavje.

Po uporu na Martinov dan je bilo v Milanu vsega dovolj, kakor bi se zgodil kak čudež; kruha pri vseh pekih v obilici, cene kot v najboljših letinah, tudi moka ne draga. Oni, ki so preje kričali ali še kaj hujega delali, lahko bi se bahali in so res se po- našali, ker je minil prvi strah pred zaporom. Na trgih, oglih, v krčmah je vse vriskalo, vsakdo se je hvalil in natihome ponašal, da je pripomogel k nizki ceni.

A sredi tega veselja in te radosti je bilo vse nekako nemirno, kakor bi to ne moglo dolgo časa trajati. Vse je hitelo k malim in velikim pekem, kakor preje, ko je Ferrer na umeten način začasno znižal cene. Nihče ni štedil s kruhom, kar je imel kdo novcev na strani, vse je izmetal za kruh in moko; iz posod, sodov in kotlov se naredili shrambe. Vsi so se veselili nizke cene, ob enem pa so sami provzročili, da to ni trajalo dolgo časa, kajti to stanje je bilo nemogoče ob- držati.

In res je Antonio Ferrer na povelje Njegove Svetlosti izdal 15. listopada ukaz, da ne sme nikdo kupovati žita ali moke, kdor ima že doma dovolj zaloge, in da ne sme kupiti več kruha, nego za svoje po- trebsčine, vse to pod denarnimi ali telesnimi kaznimi po razsodnosti Njegove Svetlosti. Kdor bi se pregrešil zoper te naredbe, mora se naznaniti; v naznanjenih hišah morajo sodniki vse preiskati; peki pa so morali svoje prodajalnice z vsem preskrb- ljene imeti, sicer se kaznujejo s petimi leti na galejo.

Kdor misli, da se je taka naredba izvr- ševala, mora imeti bujno domišljijo. Če bi se vse izvrševalo, katere so bile tedaj iz- dane, imela bi vojvodina Milanska najmanj toliko ljudi na morji kot Velika Britanija.

Ker se je pekem ukazalo peči kruh, moralo se je tudi poskrbeti, da so to mogli vršiti. Ob času draginje se vedno ljudje do- mislijo, da stvari, katere sicer drugače po- vžijejo, porabijo za kruh.

Tudi tedaj je začelo ljudstvo mešati mej moko semleti riž. 23. listopada je oskrbnik s svojimi dvanajstimi svetovalci zapovedal, da se mora polovico vsega riža zapleniti. Kdor bi se tem gospodom ne pokoril, izgubi celo zalogo ali pa se kaznuje s tremi sre- brniki na vsako mero riža, katerega bi proti ukazu prodal. In to je bilo pametno.

Ta riž je bilo treba plačati, a cena se ni vjemala s ceno moke. To veliko razliko je moralo trpeti mesto. Svēt dekurijonov je 23. novembra povedal namestniku, da je to naredbo nemogoče vzdržati. Namestnik je tedaj z naredbo z dne 7. grudnia določil ri- ževo ceno na dvanajst lir za mero. Kdor bi riž draže prodajal, ali kdor bi se branil ga prodati, kaznuje se z izgubo cele zaloge in z globo v visokosti riževe vrednosti, razven tega pa še z večjo denarno ali telesno ka- znijo, celo z galejo, ako se to zdi potrebno Njegovi Svetlosti z ozirom na posebne raz- mere.

Za izluščen riž je bila uže pred vstankom cena določena. Baš tako se je najbrže z drugimi naredbami, katerih ne poznamo, do- ločila za druge žitne vrste cena ali maksimum, kakor pravimo dandanes.

Ker je tedaj v Milanu bil kruh zelo dober kup, hiteli so ljudje iz okolice v gru- čah v mesto, da bi si ga nakupili. Da bi don Gonzalo preprečil to nespodobnost, pre- povedal je z naredbo z dne 15. grudnia nesti kruha iz mesta za več kot dvajset novcev. Kdor bi se zoper ta ukaz pregrešil, zapade mu ves kruh in se obsodi na petindvajset srebrnikov; če bi se pa ta globa ne mogla izterjati, visel bode dvakrat javno na vrvi, in bode še drugače kaznovan, ako bode tako razsodila Njegova Svetlost. Dne 22. istega meseca je izdal jednako naredbo glede moke in žita.

Množica bi rada dosegla kruha z ro- panjem in požiganjem, a vlada jo je hotela

brzdati z vrvice in galejo. Ta sredstva se zelo vjemajo, a kako daleč je radi tega prišlo, čitatelj takoj izve, tudi kako so do- segla svoj namen, mu takoj povemo.

Lahko je uvideti, kako so vse te na- redbe v zvezi mej sabo; vsaka je bila ne- izogibna posledica prve naredbe, ki je do- ločila za žito tako nenaravno ceno, da se ni prav nič vjemala s potrebo in zalogo. Množici so se zdele vse naredbe zelo lahko izvršljive. Zato je naravno, da je ob žalostnih in britkih časih draginje takih naredeb že- lela, prosila in jih zahtevala.

Čim bolj se čutijo njih posledice, tem hitreje morajo predstojniki popraviti prejšnje napake in prepovedovati, kar je bilo preje ukazano.

Bodi nam dovoljeno tu opozoriti na čuden slučaj.

Pred kratkim časom, v najžalostnej in najznamenitejši dobi novejše zgodovine, so gosposke jele izdajati v neki deželi podobne naredbe, jednake, bi se lahko reklo, popol- noma v istem redu, samó da so bile pri- krojene sedanjim razmeram, dasi so se časi zelo premenili in so se vede razširile po celi Evropi, posebno pa v dotični deželi. Vzrok temu je bilo, ker je nižje neizobra- ženo ljudstvo pripomoglo svoji besedi do veljave in je zavezalo roké svojim zakono- dajcem.

Vstanek je torej rodil dva sadova. Mej uporom se je pokončalo mnogo živil, ko pa so bile cene znižane, porabilo se je žito nezmerno, razkošno in neprevidno na račun prihodnje žetve. K tem splošnim učinkom so se pridružile še obsodbe štirih podpiho- valcev tega upora. Dva so obesili pred pe- karijo „pri krevljah“, dva pa na oglu ulice, ki je držala k oskrbnikovi hiši.

Poročila iz one dobe so tako nedostatna, da niti ne vemo, kakó in kedaj so prene- hale te prisiljene cene.

Če smemo radi tega nedostatka ugibati, rekli bi, da se je to zgodilo okrog 25. grudnia, ko so se izvršile one obsodbe. Zadnja na- redba, ki nam je znana glede živil, je ona z dne 22. grudnia. Mogoče da so se pogu- bile ali ušle našim preiskavam, ali pa je gosposko preplašilo, ker niso nič pomagale vse naredbe, ter je pustila, da se stvari po svoje razvijajo.

Nekateri zgodovinarji sploh raje popi- sujejo velike dogodbe nego iščejo njih vzroke in učinke. Opisujejo nam, kako je bilo v mestu in na deželi pozno v zimi in vspom- mlad, ko vzrok vsega zla, namreč čudno razmerje mej potrebo in živili, ni izginil, temveč celo vzrastel. Vse naredbe so le pre- ložile učinek na poznejši čas. Uvažanje vna- njega žita ni nič pomagalo; onemogočile so to nezadostne priprave, obubožanje sosednih dežel in pomanjkanje, počasni promet in postave same, ker so skušale vzdržati nizke cene. Draginja in njeni pravi vzroki niso prav nič ponehali.

(Dalje sledi.)

Cisto medicin. ribje olje.

Deželna lekarna pri Mariji Pomagaj

Cubar, Primorsko, septembra 1900.

Blag. g. Milan Levstek, lekarnar v Ljubljani.

Iz srca se Vam zahvaljujem za dobroto Vašog neprecenjeno dobrog in pristnog **medicinskog ribjog olja**, katerog že die časa samo iz Vaše dobro znane lekarnarje nam in uporabljam za sebe in svojo ro- dino sigurnim učinkom. Isto je prijetnega ukusa in lahko prebavljivo. Prosim, pošljite mi zopet šest ste- klenic za 2 gld. 50 kr.

Pozdravljam in ostajam Vam udani

839 7 Anton Ožbolt, trgovec in posestnik.

Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Razpošilja vsak dan z obratno pošto

dež. lekarna pri Mariji Pomagaj

Mr. Ph. M. Leusteka v Ljubljani.

Resljeva cesta št. 1., poleg mesarskega mosta.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 2. oktobra 1900.

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad	K	8.03	do	K	8.04
Rž za pomlad	„	7.69	„	„	7.70
Tursica za pomlad	„	5.37	„	„	5.38
Oves za pomlad	„	5.87	„	„	5.88

Meteorološki poročilo.

višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm

	Čas opa- servanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
2. 9. evod	738,0	10,8	sl. svzh.	oblač.		
3. 7. zjut.	736,6	8,7	sr. svzh.	oblač.		20,1
2. popol.	735,9	9,6	sr. jvzh.	dež.		

Srednja včerašnja temperatura 10,6 normale: 6,9°.

Izjavljam

da jaz ne preselim svojega obrta v Celje, ker za to nimam vzroka. Ob enem se priporočam i v nadaljnja blagohotna naročila, katera bom kot doslej izvrševal v splošno zadovoljnost cenjenih naročnikov. 986 1-1

Ignacij Čamernik,
kamnosek

v Ljubljani, Komenskega ulice št. 28,
poleg Hafnerjeve pivovarne.

Kranjske klobase

velike po 18 kr., čisto prešicevo meso, šunke brez kosti po 90 kr. klg., suho meso in slanina po 70 kr. pečenka iz prešicevega mesa, kilogram 80 kr., frišna čera prešiceva nasoljena 17 kr. komad — pošilja po poštne povzetju 980 6-1

Janko Ev. Sirc v Kranju.

Kuharica

lepega in krščanskega vedenja ter izurjena v vseh gospodarskih rečeh, se išče za farovž. Kje? pové upravništvo. 981 3-1

Lepo vrejeni in dobro ohranjeni
vodni mlin

in 983 1-1

žaga s cirkularko

v Ribnici, proda se dné 7. novembra t. l. ob 9. uri dopoldne potem prostovoljne javne dražbe. Kupci se vabijo k tej dražbi v pisarno gospoda c. kr. notarja Ig. Gruntar v Ribnici, Pogoji so jako ugodni.

IVAN KORDIK v Ljubljani

Prešernove (Slonove) ulice št. 10-14
priporoča svojo veliko zalogo

gumijevih čevljev,

zimskih copat

za Miklavža

vsakovrstne igrače

po najnižji ceni na

drobno in debelo.

Za čevljarje, sed'arje in krojače vsakovrstne potrebnosti.

Vsprejme takoj trgovskega učenca.

Duhovski poslovnik,

ali navod za razno uradno poslovanje v dušnem pastirstvu in za oskrbovanje cerkvenega in nadarbinskega premoženja. — Z raznimi obrabi in stvarnim kazalom. — Sestavi Martin Poč. — Drugi, popravljeni natis.

Brožiran izvod knjige stane v „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani 4 krone, trdo vezan v polsagrinu ali celoplastu 5 K 20 h. Po pošti 30 h več.

Slavnemu p. n. občinstvu se uljudno naznanja, da se prične

v soboto dné 3. oktobra 1900
v Prešernovih ulicah št. 1

v Friš-ovi palači

velika prodaja blaga

in sicer pride na prodaj:

Velika partija sukna, med tem anglesko in brnsko sukno in blago za haveloke.
Velika partija raznega volnenega blaga za dame in barvanega barhenta od 15 kr meter naprej.
Velika partija Smyrna-preprog (tephov) vsake velikosti, kakor preproge za pred posteljo in za na stene. Preproge, 2 metra široke in 3 metre dolge, po gld. 5-90.
Velika partija svilnatih blaga, med tem najnovejši vzorci Taft-svile, po 95 kr. meter.
Velika partija modrocev, približno 500 komadov, iz neke konkurzne mase, od 30 kr. višje.
Vrh tega še nekaj izvanredno cenlj. partij raznega blaga.
Ker se hode omenjeno blago po izvanredno nizkih cenah prodajalo, je upati, da se izbera v kratkem zmanjša, in je tedaj priporočljivo, da se vsakdo, kdor želi to ugodno priliko uporabiti, pravočasno z nakupom preskrbi. 976 3

Kneza Janeza Liechtenstein-skega tovarna za glinaste izdelke

in opeko 779 24-1

„Unter-Themenau“
pri Breclavi (Lundenburg)

priporoča:

Mozaike in tako svane „Feinklinker“-plošče v najlepši izvršitvi za vsakovrstno tlačenje, elasti za

cerkve in samostane.

Taka dela je tovarna že izvršila po cerkvah v Brumovi, Mariavtigi, Kromerici in Ottakringu; v klavirni Brnski; po kolodvorih v Olomouci, Prezovu, Krukovu; v samostanih Kolomen, Stará Wisa, Modlingu, Brezduh, Tarnopolu; po bolnišnicah v Krakovu, Kološu in Benu.

Dvakrat posteklene opevi iz kamnine, nastavke za peči, školjkaté posode za stranišča.

„Klinker“-opeka, pečnice in stranice za ognjišča v razni izvršitvi.

Zarozna strošna opeka, navadna opeka, posteklena in ne posteklena, najboljše vrste.

Ceniki in troškoveniki na razpolago.

Delavcev okoli 700.

Na najvišje povelje Nj. c. in k. apost. Veličanstva

XXI. c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija — edina v Avstriji zakonito dopuščena — ima 18.122 dobitkov v gotovem denarju v skupnem znesku 418.640 kron.

Glavni dobitke znaša

200.000 kron
v gotovem denarju.

Za izplačilo dobitkov jamči c. kr. loterijski urad.

Žrebanje nepreklicljivo dné 13 decembra 1900.

25. Jedna srečka stane 4 krone.

Dobiti so srečke pri državni loteriji na Dunaji, L. Riemergasse 7, po tabačnih trafikah, loterijah, pri davkarjih, poštah in brzojavnih pa železničnih uradih, po menjalnicah itd. Načrt loterije brezplačno.

Srečke se pošiljajo poštne prosto.

C. kr. vodstvo državne loterije.
119 10-3 Oddelek za državne loterije.

Elegantne

klobuke

za dame in otroke,

čepice

za dečke in deklice

priporoča po zelo niski ceni 889 5

Karol Recknagel,

Mestni trg št. 24.

Zanesljivo pristna vina
črna in bela
iz istrskih in dalmatinskih vinogradov
priporoča 988 10 3
C. Zalaznik v Pulju (Pola).
Cene brez konkurence.

Jan. Dogan-a

mizarski pohištveni obrt

536 21 v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 19 (v Medjatovi hiši)

priporoča svojo dobro vrejeno

zalogo

vsakovrstnega likanega
in politiranega

pohištva.

Naročila se točno izvršujejo.
Centnik s podobami zastoj in franko.

Opeka vseh vrst!

Dovoljujem si slavnemu občinstvu naznaniti, da sem v svojo

opekarno

uvel delovanje

s parno silo

in da izdelujem vsakovrstno

*** opeko za stavbe, ***
zarezo opeko (Strangfalzziegel),
stisnjeno strešno opeko (Dach-
*** pressziegel) itd. itd. ***

Za trdnost opeke zoper vremenske vplive prevzemam posebno jamstvo.

Priporočam svoje izdelke vsem gg. stavbenikom in drugemu občinstvu, zagotavljam najhitrejšo postrežbo in jako nizke cene. 676 16

Ludovik Herzmann,

opekarna s parno silo,

v Ljubljani, Tržaška cesta.

Nikaka skrivnost ni več

napraviti si vsakdo doma sam brez vsake priprave in težave najfineje likerje po francoskem sistemu s pomočjo ekstraktov, ki stanejo za napravo po 5 litrov likerjev: tropinovec, absinc, vermut, ruski pelinovec, češki liker, kimmel po 80 kr.; slivovec, rum, češnjevec, alaš, alpski liker po 85 kr. in konjak, benediktinec, chartreuse, plzenski liker po 95 kr. Razpošiljam proti predplačilu v znakah ali poštne nakaznici, po poštne povzetju 10 kr. več. Vsaki pošiljavi pridenem navodilo, kako se napravi liker. Preprodajalcem, če naročijo več blaga, mnogo ceneje.

Anton Rukavina,

Trst,

612 50-49 Via Belvedere št. 23.

Rapidol je izvrstno sredstvo za ličenje sobnih tal. Isto odstranja in preprečuje lepljivost ličenih desk. Edina prodaja za Kranjsko pri tvrdki BRATA EBERL v Ljubljani, Franciskanske ulice. 228 1 12-6
Vnana naročila proti povzetju.

== Domača umetnost! ==

Podobarski in pozlatarski atelje

ANDREJ ROVŠEK v Ljubljani

Kolodvorske ulice št. 22

60 52-43 v hiši gospé Wessner-jeve

se priporoča prebrati duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila za izvrševanje vsakovrstnih strogo umetniško izvršenih

lesenih

oltarjev

v raznih slogih

* kipov *

in svetniških soh

od kamena, gipsa ali lesa itd.

Oltarne skupine

iz različnega materijala.

Priznana umetniško dovršena dela!

Priznana pisma so na razpolago.

== Domača ==

tvrdka!

priporočam svojo bogato zalogo pušk najnovejših sistemov in najnovejše vrste revolverjev itd. vseh pripadajočih rekvizitov in municije, posebno pa opozarjam na 730 20-12

trocevne puške

katere izdelujem samo jaz in katere se radi svoje lahkote in priročnosti vsakemu najbolje priporočajo. — Ker se pečam samo z izdelovanjem orožja, se priporočam p. n. občinstvu za mnogobrojna naročila ter izvršujem tudi v svojo stroko spadajoče naročbe in poprave točno, solidno in najceneje. — Z velespoštovanjem

Fran Ševčik, puškar v Ljubljani, Židovske ulice.

Ilustrovan cenik se pošlje na željo zastoj.

Pariška svetovna razstava 1900: „Grand Prix“.

Najvišja odlika!

Na 7 prejšnjih razstavah s prvimi darili odlikovano.

Pristno

le

z

na

pod-

platu.

Sent Peterburške
galoše
čevlji za sneg, „Storm Slippers“.

978 10-1

Vsak dan jih izdelava
tovarna

40.000 parov!

Edini kontrahenti: Messtorff, Behn & Co., Dunaj, I.

Na drobno na prodaj v vsaki boljši prodajalni čevljev, gumi- in modnega blaga.

Špitalske ulice št. 7, I. nadstr.
Zobozdravniški in zobotehnični atelje.

Ordinacija od 9—6., ob nedeljah in praznikih od 9.—12. ure.

Zobozdravnik 751 12
med. univ. D^r. RADO FRLAN

špecialist za zlate plombe,

naznanja p. n. občinstvu, da si je nabavil električno pripravo za vlijanje porcelanastih plomb, katere se delajo popolnoma jednake zobu tako, da jih ni možno spoznati.

V njegovem ateljeju se izdelujejo: posamični zobje vsake vrste, zlate krone in spona, zobovja iz zlata, kavnika, aluminijska, celulozida in črna.

Opomba. Zlate in porcelanaste plombe, kakor tudi vse operacije v ustih izdeluje zobozdravnik dr. R. Frlan sam, ne pa znabiti kak tehnik.

Josip Kastelic,

krojaški mojster,

v Ljubljani, Vodnikov trg št. 4.

priloga se prečisti duhovščini v

izdelovanje vsakovrstne

obleke,

posebno

talarjev, površnikov itd.

Izdelujem birete, cingulum in vsakovrstne šemise, kakor tudi vsa druga v to stroko spadajoča dela natančno po meri.

Prosim prečisti duhovščino, da me blagovoli počastiti s cenjenimi naročili, zagotavljajoč, da bodem vedno skrbel, da zvršim vsako naročilo v največjo zadovoljnost preč. naročnikov.

Slav. p. n. občinstvu priporočam svojo dobro urejeno krojaško delavnico, v kateri izdelujem

obleke za gospode in dečke

po najnovejšem kroju, natančno po meri.

86 40

Zunanja naročila točna. — Cene primerno nizke.

Protin,
revmatizem,

199 12-8

tudi zastaran, katerega celó toplice v 10—15 letih niso ozdravile, ozdravi **gotovo** po nekat. rekratni rabi

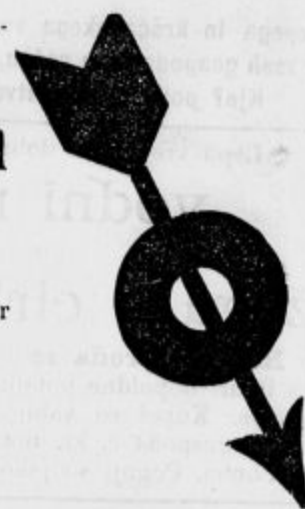
Zoltán-ovo mazilo zoper protin in revmatizem.

Steklenica velja **2 kroni**. Razpošilja dvorni založnik lekarnar

B. Zoltán, Budimpešta.

Nikaka tajnost.

Od zdravnikov priporočeno.

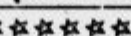

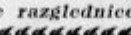
Slovenci!

zahtevajte

barvene

razglednice

domačega izdelka: **Rožnik,**
Šmarna gora, Fužine, Medvode,
Hamnik, Narodna noža itd., dalje za
božično, novoletno in velikonočno
dóbo, koje je založila turška
Ā. Turċ, v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Vsprejema naročila na vsakovrstne razglednice ter je izvršuje po najnižji ceni.

Udano podpisani kavarnarji dovoljujejo si svojim p. n. gostom uljudno naznanjati, da so, z ozirom na posebno v zadnjih dveh letih neobično naraščajoče režijske stroške, kakor tudi vsled draginje za uporabo potrebnega blaga, primorani ceno

od 1. novembra t. l. dalje

1 skudelice moka od 10 na 13 kr.,

1 „ ali čaše kave „ 12 „ 13 „

1 čaše holandskega čaja „ 12 „ 14 „

povišati, ter prosijo nadaljnega cenjenega zupanja z zagotovitvijo točne postrežbe.

Antona Gnesde vdova,
kavarna „pri Slonu“.

Herman Oswald,
kavarna „Casino“.

Fran Krapež,
„Narodna kavarna“.

Anton Krapš,
kavarna „Evropa“.

Andrej Stuppan,
kavarna „Valvazor“.

973 3-3

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 6
se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne
duhovniške obleke
iz trpežnega in solidnega
blaga po nizkih cenah.
Oprezaria na veliko svojo zalogo
izgotovljene obleke
posebno na haveloke v naj-
večji izbiri po najnižjih cenah.
170 72

Sloveči profes-
sorji zdravilstva
in zdravniški pri-
poročajo

Želodčno *

* tinkturo

lekarnarja Piccoli

v Ljubljani

dvornega založni-

ka Nj. Svetosti pa-

peža

kot želodec
krepkujoco in
tek vzbujajo-
če, dalje kot pre-
bavljenje in
telesno od-
prtje pospešu-
joče sredsvo, po-
sežno onim, ki
trpe na navadnem
telesnem za-
prtu.

Razpošilja se proti povzetju v škatlicah po 12 in
III. več steklenic. 591 50-18

Delavnica kleparskih, ključarskih, kovino-tiskarskih, stavbenih
in galanterijskih del.

Anton Belec

Št. Vid nad Ljubljano

izdeluje in ima v zalogi **cerkvene sve-
tilnice ali stalnice**, dve po:

iz kositarja 12, 15, 18, 20 gld.,

iz medenine 22, 24, 28, 32 gld.,

iz tompaka 40, 50 gld.,

obhajilne svetilnice

iz kositarja po 2 gld., iz

medenine po 5, 8, 10 gl.,

pušice z zvončki

za pobiranje

moščene, iz kositarja po gld. 150,

iz medenine po 5 gld.;

štedilna železna ognjišča,

vsa železnina tudi razna za

vzidanje. 688 (8-9)

Pokrivanje in barvanje zvonikov ter napeljevanje strešnih žlebov in strelododov.

Razne železne ograje, vrata, omrežja za pokopališča itd. — Skritevjo zvonikov prevzema ob enem tesarska dela.

C. kr. priv.
zavarovalna družba
„AVSTRIJSKI PHÖNIX“
na Dunaju.

Uplačana glavnica
K 6,000.000.—
Premijska in od-
škodninska re-
serva . . K 2,500.000.—

Zavarovanje poslopij in vsako-
vrstnih premičnin proti požar-
nim škodam.

C. kr. priv.
zavarovalna družba za življenje
„AVSTRIJSKI PHÖNIX“
na Dunaju.

Uplačana glavnica . K 2,400.000.—
Premijska in odškod-
ninska reserva . . K 25,940.000.—
Zavarovalno stanje . K 112,000.000.—
Premijski dohodki . K 4,700.000.—

Zavarovanje na človeško življenje za slučaj
doživetja in smrti, otroških dot in
starostnih rent.

„PROVIDENTIA“
občna zavarovalna družba
na Dunaju.

Ustanovna glavnica
K 5,000.000.—
Uplačana glavnica
K 1,500.000.—

Zavarovanje proti telesnim ne-
zgodam za slučaj smrti, stalne
invaliditete in začasne poškodbe.
— Jamstveno zavarovanje za ko-
lesarje, posestnike kônj, tovarne in
industrijska podjetja.

Stalne nizke premije in točno kulantno odškodovanje.

216 10-9

Generalni zastop teh zavarovalnic v Ljubljani, Kongresni trg šte. 17
(novo uršulinsko poslopje) **JOSIP PROSENC.** (novo uršulinsko poslopje.)

rajska
SOČASKA
LA VODA **Templjevo Styria-vrelec**
SVETOŠLAVNA.
pčevalna pijača. Neprekošana zdravilna voda.

Glavna zaloga
za Kranjsko:
Mihael Kastner
v Ljubljani. 259 52-52

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno
blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, koretelje, prte itd

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni
bandera in vso drugo obleko.

Precastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih
ozirati na domačo tvrdko ter ne uvažujejo tujih trdk. dru-
štev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo
ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.
Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 502 52 22

Ana Hofbauer,
imejteljica zaloge cerkvene obleke, oredja in posode
v Ljubljani, Wolfove ulice 4.

Otvoritev nove restavracije.

Zahvaljujoč se svojim dosedanjim čestitim gostom, ki so mi s svojim obiskom izkaz-
vali zaupanje kot dolgoletnemu gostilničarju v Kopitarjevih ulicah, in ostalemu občinstvu,
naznanjam uljudno, da bom

v nedeljo dné 4. novembra
otvoril svojo novo, izbornu urejeno
restavracijo
na svojem lastnem posestvu v bivši
Seunig-ovi graščini (Rosenbüchel)
pod Rožnikom.

Zagotavljam, da mi bode, kakor doslej, prva skrb postreči p. n. gostom z najizbor-
nejšim nepokvarjenim dolenskim štajerskim, črnim istrijanskim in goriškim
vinom. Točil bodem sveže, najkrajše Koslerjevo in plzensko pivo, vzorno bom po-
stregel z izbornu črno in belo kavo, čajem, čokolado itd. ter s pristno domačo
žgano pijačo.

Vsestranskim zahtevam bode služila tudi moja izbornu urejena kuhinja, ki bode
postrezala z najokusnejšimi gorkimi in mrzlimi jedili.

Zagotavljam točno in hitro postrežbo prosim mnogobrojnega obiska ter bilježim
odličnim spoštovanjem

984 3-1

Franc Čonček, restavratér.

unajska filialka
Iranilne vloge na knjižice s 4%.
alnica, borzno posredovanje, posojila na vred-
ne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in
133 razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka
na Dunaju, I. Herrengasse 12.

Glavnice v akcijah 20,000.000 K.
Reservni zaklad nad 7,500.000 K.
Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznu, Budejovicah, Pardubicah,
Taboru, Benesavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

**Pri nakupovanju jesenskega in zimskega
blaga za obleke se priporočata**

Češnik & Milavec

→ Ljubljana, Špitalske — Lingerjeve ulice. ←

Uzorec se pošilja po pošti brezplačno.

963 3-2

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Stanje hranilnih vlog 30. sept. 1900
čez 5 milijonov kron.

Denarni promet v devetih mesecih
čez 17 milijonov kron.

Ljudska posojilnica

preje: Gradišče štev. 1, sedaj: Kongresni trg štev. 2, I. nadstropje
sprejema

hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan in jih obrestuje po

4¹/₂%

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 gld. čistih 4 gld. 50 kr. na leto.

Stanje hranilnih vlog 30. septembra 1900:
5,853.620 K 97 h.

Promet v mesecih od 1. jan. do 30. sept. 1900:
17,740.643 K 16 h.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo.
Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dné 1. oktobra 1900.

966 3

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Josip Šiška,
knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec v
Št. Vidu nad Ljubljano.

Dr. Andrej Karlin,
stolni kanonik v Ljubljani.

Ivan Kregar,
načelnik okrajne bolniške blagajne
v Ljubljani.

Dr. Viljem Schweitzer,
odvetniški koncipijent v Ljubljani.

Josip Jarc,
veleposestnik v Medvodah.

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Frančišek Leskovic,
zasebnik in blagajnik, Ljudske
posojilnice.

Gregor Šlibar,
župnik na Rudniku.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. v Polji.

Dr. Aleš Ušeničnik,
profesor bogoslovja v Ljubljani.

DR. JANKO BREJC

zagovornik v kazenskih zadevah

v Ljubljani, na Dunajski cesti
Medjatova hiša.

889 9

IVAN MILAVEC

izdelovatelj orgelj

v Ljubljani, Cerkvene ulice št. 19

se najljubše priporoča prečastiti duhovščini za izdelovanje

novih cerkvenih orgelj

po najnovejših in preskušeni sestavih, z večletnim poročtvom.
Nadalje se priporoča tudi za vsa v to stroko spadajoča
popravila (predelavanje, vglasevanje itd.), katera se izvršujejo
točno in po najnižjih cenah.

956 4

Kwizdov

korneuburški živino-redilni prašek

je dijetilno sredstvo za konje, govede
in ovce. Že 50 let se rabi v premnogi
hlevih, ako živali nočejo jesti, če slabo
prebavajo in za zboljšanje in namno-
ženje mleka pri kravah. Cena: ena škatla
1 K 40 h. pol škatle 70 h. Pristno je samo
z gori označeno varstveno znamko ter je do-
biti po vseh lekarnah in prodajalnicah dišav.

Glavna zaloga: II. 631 20-6

Franc Jan Kwizda,

c. in kr. avstr.-oger., kr. rumunski in knj.
bulgarski dvorni založnik
okrožni lekarnar v Korneuburgu pri Dunaju.

VINCENC ČAMERNIK kamnoseški mojster

v Ljubljani, Slomšekove ulice 17 (nasproti elektrarne).

Izborna zaloga grobnih spomenikov

iz vsakovrstnih marmorjev, granitov in sijenitov.

Delavnica umetnih cerkvenih kamnoseških del.

Stavbena dela.

465 25 - 25

Priznana solidna dela, točna postrežba.

Dunajska borza

Dnó 2. novembra.	
Skupni državni dolg v notah	97-20
Skupni državni dolg v srebru	96-95
Avstrijska zlata renta 4%	114-50
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	98-10
Ogerska zlata renta 4%	114-60
Ogerska krona renta 4%, 200	90-15
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1683-—
Kreditne delnice, 160 gld.	652-50
London vista	240-65
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-65

20 mark	23-53
20 frankov (napoleonov)	19-21
Italijanski bankovci	90-70
C. kr. cekini	11-38
Dnó 1. novembra.	
3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	170-—
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	161-—
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	199-55
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	94-—
Tisine srečke 4%, 100 gld.	—
Dunavske vravnave srečke 5%	251-—

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	106-25
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	93-75
Prioritetne obveznice državne železnice	411-—
južne železnice 3%	321-75
južne železnice 5%	119-50
dolenjskih železnice 4%	99-50
Kreditne srečke, 100 gld.	390-—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	350-—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	42-25
Ogerskega	5
Budimpešt, bazilika-srečke, 5 gld.	12-25
Rudolfove srečke, 10 gld.	60-—

Salmove srečke, 40 gld.	172-—
St. Genois srečke, 40 gld.	198-—
Waldsteinske srečke, 20 gld.	50-—
Ljubljanske srečke	—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	272-—
Akcije Ferdinandove sav. želez., 1000 gl. st. v.	6126-—
Akcije tržanskega Lloydja, 500 gld.	785-—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	109-25
Splošna avstrijska stavbinska družba	150-—
Montanska družba avstr. plan.	415-—
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	455-—
Papirnih rubljev 100	254-—

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Kavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Promesse za vsako žrebanje.
Kulantina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
l., Wallzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kurirnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocoga
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnih.